

Kurzusleírás (tematika)

Kurzus neve:

MOME Parasport Nap 2025

A kurzus oktatója/i, elérhetősége(i):

Pintérné Sosity Beáta (tervezőgrafika) beatasosity@mome.hu

Vékony Anna: vekony.anna99@gmail.com

Djogni Ábel: djogni.abel@mome.hu

Kód: M_KF-301-MI- 242501-08 M-KF-E-101-MI- 242501-08	Kapcsolódó tanterv (szak/szint): MA1, MA2	A tantárgy helye a tantervben (szemeszter):	Kredit: 5		Tanóraszám: 48 Egyéni hallgatói munkaóra: 102
Kapcsolt kódok:	Típus: gyakorlat	Szab. vál-ként felvehető-e? igen	Szab.vál. esetén sajátos előfeltételek: nincs		

A kurzus kapcsolatai (előfeltételek, párhuzamosságok): nincs

A kurzus létszám szak eloszlás: min. 8, max.12 fő

A kurzus időpontja: péntek, 11:20-14:20

Terem: Térkísérleti műterem

A kurzus célja és alapelvei:

A kurzus elsődleges célja az **inkluzív tervezői szemlélet**, eszközök és módszerek elmélyítése a részvételi tervezés módszertanán alapulva. Továbbiakban a kurzus célja a **MOME Parasport Nap 2025** inkluzív rendezvény megtervezése, és az eseményhez kapcsolódó vizuális kommunikáció megtervezése (pl.: social media kommunikáció, fotósorozat, promóciós videó, plakátsorozat), ennek keretében a hallgatóknak lehetősége van alternatív feladatok teljesítésére is az alábbiak szerint:

1. A MOME Parasport Nap 2025 rendezvény megtervezése, valamint a rendezvényhez kapcsolódó Útmutató kidolgozása az inkluzív, méltányos és hozzáférhető programhoz.
2. A MOME Parasport Nap vizuális kommunikációjának megtervezése.
3. A Magyar Paralimpiai Bizottság új logójának megtervezése.
4. Kommunikációs kampány megtervezése az általános iskolák számára meghirdetett videó pályázatához a Magyar Parasport Nap 2025 keretében.

A Magyar Paralimpiai Bizottság (MPB) és a Fogyatékosok Országos Diák-, Verseny- és Szabadidősport Szövetsége (FODISZ) 2025-ben immáron nyolcadik alkalommal szervezi meg a Magyar Parasport Napját február 22-én.

A Magyar Parasport Napjának szemléletformálás céljából létrehozott *Lélekmozgató* programja Magyarország összes sportegyesületét, önkormányzatát, nevelési, oktatási, szociális és gyermekvédelmi intézményét, civil szervezetét, az óvodástól az egyetemista korosztályig arra invitálja, hogy ünnepeljük együtt a magyar parasportot és hazánk fogyatékosággal élő sportolóit. A kurzus keretében a MOME csatlakozik a Magyar Parasport Nap 2025-ös eseményhez, hogy közös élményekkel igazoljuk elkötelezettségünket a társadalmi egyenlőség, a sokszínűség és a befogadás mellett. A kurzus továbbá a FISU Healthy Campus program egyik kiemelt oktatási állomása is, amellyel a szociális felelősségvállalást és a szociális befogadást, összetartást, Fair Play szellemét erősítjük és oktatjuk összegyűjtési szinten, bevonva ebbe olyan partnereket, amelyek ezen ügy jeles képviselői hazai és nemzetközi szinten is.

A tervezett kurzus a fogyatékoságtudomány szemléletét előtérbe helyezve, az érintettek és az őket képviselő közhasznú szervezetek, oktatási intézmények, valamint az inkluzív tervezés területén alkotó tervező szakemberek bevonásával valósul meg.

Célunk tudatosítani a tervező közvetítő szerepét a disability design területén, melyhez nélkülözhetetlen a fogyatékosággal élő emberek életének, különböző, kihívásokkal teli élethelyzeteinek megismerése, megértése, valamint az empátia és kommunikációs készségek fejlesztése, kialakítása.

A kurzus két fő részből áll, az első rész az elméleti, módszertani és gyakorlati alapot adja meg a második rész során megvalósítandó egyéni vagy csapatmunkában megszülető projektek elkészítéséhez. A fogyatékoságtudomány kül. területeiről meghívott előadókkal, valamint a fogyatékosággal élő személyekkel folytatott szemléletformáló beszélgetések, valamint a terepgyakorlatok során a hallgatók átfogó, saját tapasztalatokon és élményeken alapuló ismereteket szereznek az inkluzív tervezői szemlélet kialakításához. Az inkluzív tervezés eszközeit és módszereit, gyakorlati alkalmazásukat közös tervezői workshopok keretében sajátíthatják el részvételi oktatótársak bevonásával.

Bővebben a Magyar Parasport Napról:

- <https://hparalimpia.hu/magyar-1>
- <https://hparalimpia.hu/letoltheto-kiadvanyok-es-film>

Tanulási eredmények (fejlesztendő szakmai és általános kompetenciák):

Tudás:

- megismeri a fogyatékoságtudomány főbb fogalmait, területeit
- megismeri a disability és inkluzív tervezés módszereit és eszközeit
- interdiszciplináris oktatási-kutatási környezetben kap támogatást a disability és inkluzív design tervezői szemlélet kialakításához
- komplex, kommunikációt támogató vizuális és tárgyi eszköz rendszer tervezésének elsajátítása
- megismeri az inkluzív rendezvények megtervezésének és lebonyolításának szempontjait

Képesség:

- a disability és inkluzív tervezéssel kapcsolatos ismereteik szélesítésére
- a fogyatékoságtudomány területén való alapvető tájékozódásra
- csoportmunkát szervezni és abban felelősséggel részt vállalni
- nyitottságra a disability és inkluzív design területén megvalósuló együttműködésekre
- a kölcsönös megértésen és empátián alapuló kommunikációra - mind a fogyatékosággal élő emberekkel, mind az őket képviselő, támogató intézményekkel, szervezetekkel

Attitűd:

- társadalmilag érzékeny, inkluzív tervezői hozzáállás kialakítása
- innovatív, reflektív tervezői attitűd kialakítása
- a tervezési folyamat során felmerülő alkalmazáspecifikus problémák felismerése, megértése, a proaktív megoldáskeresésre

Autonómia és felelősségvállalás:

- a tervezői munka és a társadalmi ügy iránti felelősségérzet
- a tervezői folyamatban a közösséggel együttműködve képes felmérni a fogyatékosághoz kapcsolódó társadalmi ügyeket
- képessé válik felmérni saját tervezői felelősségét az inkluzív tervezés területén
- a tervezői munka tágabb kontextusba helyezése, a tervezői munka társadalmi befogadásra gyakorolt hatásának megértése
- reflektív, kritikai gyakorlatok, reflektív ön- és társértékelés

Alkalmazott kutatási és tervezési módszerek:

- desk research és szintézis - témához kapcsolódó anyaggyűjtés és elemzés
- best practice gyűjtés - projektek és jó példák gyűjtése
- best practice elemzés - diskurzus alapú tervezői gyakorlatok hazai tervezőkkel
- médiaelemzés - a fogyatékoság médiareprezentációjához kapcsolódóan
- field research - intézmény látogatással egybekötött tréningek
- csapatos workshop - gyakorlatközpontú, vizuális és diszkurzív jellegű gyakorlatok
- empátián keresztüli megértés
- interdiszciplináris kutatómunka

- diszkurzív gyakorlatok - előadások és kerekasztal beszélgetések a téma több szemszögéből történő megismerése
- participatív oktatótársakkal történő konzultáció, tervezési és tesztelési folyamatok

A kurzus keretében feldolgozandó témakörök, témák:

disability design, inclusive design, adaptive design, design for all, design for special needs, activist affordances, biographical prototypes, disability dongles

fogyatékoságtudomány, a designkultúra kapcsolódó kérdései, a fogyatékoság médiareprezentációja, fogyatékoság és jog, a fogyatékoság mint társadalmi és kulturális konstrukció

Tanulásszervezés/folyamatszervezés sajátosságai:

- gyakorlatközpontú tudáselsajátítás
- részvételiségen alapuló kutatási és tervezési folyamat
- vizuális és diszkurzív jellegű gyakorlatok
- interdiszciplináris kutatómunka

A kurzus menete, az egyes foglalkozások jellege és ütemezésük (több tanár esetén akár a tanári közreműködés megosztását is jelezve):

1-2. Bevezető előadások és reflektív gyakorlatok meghívott előadókkal:

- fogyatékoságtudomány, a fogyatékoság megközelítésének modelljei
- a fogyatékoság médiareprezentációja
- ENSZ CRPD (kiemelten: hozzáférhetőség és ésszerű alkalmazkodás elve)

DISZkurzus meghívott részvételi oktatótársakkal: Bessenyei Zoltán mozgássérült rally versenyző és Kiss Balázs látássérült sportoló, önkéntes tűzoltó.

3-4. Fogyatékoság és design:

- inkluzív tervezési stratégiák, módszerek és jó gyakorlatok
- társadalmi innováció a fogyatékoság területén a design eszközeivel

Meghívott előadók:

- Lányi Anna Borbála, Boccia
- Berzsák Bulcsú, Csocsó
- Dezső Renáta, co-Ability
- Huszár Fanni és Solti Emese, DRESS-CODING

- Kiss Balázs, Harrings
- Orr Péter, Tactilis
- Pázmány Lili, Unobstructed
- Tarr Kálmán, Lehetetlenségek színpada

5. A parasport történetétől az inkluzív sport jelenéig:

Meghívott előadók:

- Ekler Luca, paralimpiai bajnok, világ- és Európa-bajnok, világcsúcstartó magyar paraatléta
- Szabó-Ambrus Anita, Magyar Egyetemi – Főiskolai Sportszövetség (MEFS)
- Urr Anita, Magyar Paralimpiai Bizottság (MPB)

6-7. Külső terepgyakorlat:

- Mozgásjavító Általános Iskola
- inkluzív sportcentrum

8. Design workshop, branding and disability (részvételi oktatókkal):

- reflektív mátrix, guided mindset, scope kialakítása

9-11. Design workshop (részvételi oktatókkal):

- ötlet, koncepció, megvalósítás

12. Tervek bemutatása és prezentációs felkészítés:

A projektek bemutatására a kiértékelési időszakban kerül sor.

Oktatótársak, meghívott előadók:

- Bessenyei Zoltán
- Berzsák Bulcsú
- Dezső Renáta
- Ekler Luca
- Huszár Fanni és Solti Emese
- Kiss Balázs
- Lányi Anna Borbála
- Orr Péter
- Pázmány Lili
- Szabó-Ambrus Anita
- Tarr Kálmán
- Urr Anita

A hallgatók tennivalói, feladatai:

A MOME Média, Design és Elméleti Intézet hallgatói csoportmunkában terveznek a következő területeken, az általuk választott feladat alapján pl.:

- "Accessibility-Informed Event" MOME Parasport Nap 2025 programjának megtervezése
- "Guide for Inclusive, Equitable, and Accessible Programming" alapjainak kidolgozása

- kommunikációs anyagok tervezése (print/web)
- kommunikációs stratégia tervezése
- rövid videó(k), fotósorozat az érintettek megszólaltatásával
- logóterv

A tanulás környezete: (pl. tanterem, stúdió, műterem, külső helyszín, online, vállalati gyakorlat stb.)

Tanterem, stúdió, külső helyszín, intézménylátogatás.
Online: Zoom (egyeztetés szerint) csatorna.

Teljesítendő követelmények:

A hallgatóknak az általuk választott feladatot egyéni (pl. logóterv, fotósorozat) vagy csapatmunkában kell elkészíteniük (pl. kampányterv, programterv). A kiadott kutatási feladatokat, prezentációkat a megadott határidőre fel kell tölteniük a megadott mappába. A hallgatóknak teljesíteniük kell az általuk vállalt részfeladatokat. Feladatuk a MOME Parasport Nap 2025 eseményének megtervezése, kommunikációs stratégiájának kidolgozása és a design koncepciók legalább 2 változatának bemutatása. A hallgatóknak legalább egy külső helyszíni terepgyakorlaton kötelező a részvétel és feltétele a kurzus teljesítésének.

Értékelés:

(Több tanár és tanáronként külön értékelés esetén tanáronként megbontva)
Gyakorlati demonstráció – az elkészült anyagok prezentáció formájában történő bemutatása.
Reflektív reflektív ön- és társértékelés.

Az értékelés szempontjai (mi mindent veszünk figyelembe az értékelésben):

A megismert módszertanok alkalmazása, azok gyakorlati eredményessége. A koncepció, terv használhatósága, valamint a disability és inkluzív tervezés megismert szempontjainak történő megfeleltethetősége.

Az érdemjegy kiszámítása (az egyes értékelt követelmények eredménye hogyan jelenik meg a végső érdemjegyben? {pl. arányok, pontok, súlyok}):

- egyéni munka (30%)
- csoportmunka, projektmunka (50%)
- prezentáció (20%)

Kötelező irodalom:

- NEA, *Disability Design: Summary Report from a Field Scan*, 2021
https://www.arts.gov/sites/default/files/DisabilityDesign_final_smaller.pdf
- 2007. évi XCII. törvény a Fogyatékkal élő személyek jogairól szóló egyezmény és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyv kihirdetéséről
KÉK (Könnyen érthető Kommunikáció) verzió:
<https://www.un.org/disabilities/documents/natl/hungary-ez.pdf>

Ajánlott irodalom:

- Hamraie, Aimi and Critical Design Lab, *Mapping Access Toolkit*, 2020
 - o www.mapping-access.com
 - o <https://drive.google.com/file/d/18oW-zlf6iLv4204AybddCKIG3-eCcZRm/view>
- DePoy, Elizabeth & Gilson, Stephen, *Branding and Designing Disability. Reconceptualising Disability Studies*, New York, Routledge, 2014
- Pullin, Graham, *Design Meets Disability*, The MIT Press, 2011
- Holmes, Kat, *Mismatch: How Inclusion Shapes Design*, The MIT Press, 2018
- Papanek, Victor: *Design for the Real World*. Thames and Hudson, 2020.
- Hendren, Sara, *What Can a Body Do? How We Meet The Built World*, Riverhead Books, 2020

- Horváth P. L. (2017) Minek nevezzelek!? Gondolatok a fogyatékoság értelmezésének különböző lehetőségeiről. I. rész., *Carissimi* VIII. évf. 2. szám pp. 6-7.
- Horváth P. L. (2017) Minek nevezzelek!? Gondolatok a fogyatékoság értelmezésének különböző lehetőségeiről. II. rész., *Carissimi* VIII. évf. 3. szám pp. 8-9.
- Könczei, György, *Fogyatékoságtudományi fogalomtár*, Budapest, Eötvös Loránd Tudományegyetem Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar, 2009
 - o <https://mek.oszk.hu/09400/09410/09410.pdf>
- Katona, Vanda & Cserti-Szauer, Csilla, Sándor, Anikó (szerk.), *Együtt oktatunk és kutatunk! Inkluzív megközelítés a felsőoktatásban*, Budapest: ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar, 2019: 156–166) http://www.eltereader.hu/media/2019/11/Katona-Szauer_Egyutt_oktatunk_READER.pdf
- Kálmán Zs., Könczei Gy. (2002) A Taigetosztól az esélyegyenlőségig. Osiris Kiadó, Budapest.
- Könczei Gy., Hernádi I., Kunt Zs., Sándor A. (2015) *A fogyatékoságtudomány a mindennapi életben*. BME Tanárképző Központ, Budapest forrás: http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop412b2/2013-0002_a_fogyatekosagtudomany_a_mindennapi_letben/adatok.html, <https://dtk.tankonyvtar.hu/xmlui/handle/123456789/3931>
- Könczei Gy. Hernádi I. (2011) A fogyatékoságtudomány főfogalma és annak változásai. In: Nagy Z. É. (szerk.) *Az akadályozott és az egészségkárosodott emberek élethelyzete Magyarországon*. Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet, Budapest. pp.7-28.

- <https://www.nfszk.hu/kiadvanyok/egyenlo-eselyu-hozzaferes-temajaval-foglalkozo-kiadvanyok/tapasztalati-szakertok-a-gyakorlatban>
- Általában a *Fogyatékoság és Társadalom* című folyóirat: <http://fogyatekosagtudomany.elte.hu/> és kiadványai: <http://fogyatekosagtudomany.elte.hu/index.php/kiadvanyok-3/>

Egyéb információk:

A jelen kurzus, illetve az annak során végzett tevékenység az Egyetem 2021. szeptember 1-én hatályba lépett Szellemijajdon-kezelési Szabályzat 6. § (1) bekezdésének hatálya alá esik, így a résztvevő hallgatók a Szabályzat 6. § (3) bekezdésének megfelelően szerződést kötnek az Egyetemmel többek között arról, hogy a kurzus során előállított szellemi alkotásaikkal kapcsolatos vagyoni jogok, felhasználási jogok ingyenesen átadásra kerülnek az Egyetem részére a hivatkozott szerződésben meghatározott feltétek szerint. Továbbá, a Hallgató a teljes kurzussal kapcsolatban teljeskörű titoktartásra kötelezett - különösen a kurzus tárgyával, a tevékenységgel és az elkészült alkotásokkal, munkákkal, egyéb eredményekkel, továbbá azok elkészítésének körülményeivel kapcsolatban - így azokról információt mással nem közölhet, nem publikálhat, nem hozhat nyilvánosságra, kivéve, ha a kurzus elvégzéséhez aláírt írásbeli szerződésben ettől eltérően rendelkeznek.

Fentiek elfogadása a kurzus felvételének alapfeltétele. A „tárgyfelvétel” menüpont kiválasztásával a hallgató kijelenti, hogy tudomással bír ezekről a körülményekről és a vonatkozó szerződés megkötésében közreműködik.

Szellemijajdon-kezelési kérdésekkel kapcsolatban eligazítást adnak az IP Pont irodájának munkatársai az UP 415-ben vagy az ippont@mome.hu-n.

Máshol/korábban szerzett tudás elismerése/ validációs elv:

– *nem adható felmentés a kurzuson való részvétel és teljesítés alól*

Tanórán kívüli konzultációs időpontok és helyszín:

Online: Zoom (egyeztetés szerint) csatorna.